

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Вищого навчального
закладу Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі»**

08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-2.04

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І
ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

проф. М. Є. Рогоза

“ ” _____ 2016 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»**

**підготовки бакалавра
спеціальності 081 «Право»**

**інституту економіки, управління та інформаційних
технологій**

Полтава – 2016

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Екологічне право» для студентів спеціальності 081 «Право» на 4-й семестр 2016/2017 навчального року.

Укладач:

Купченя Л.І. – к.ю.н., доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства протокол № 11 від 30 червня 2016 р.
Зав. кафедри _____ проф. Г.В.Лаврик

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної групи з напряму підготовки / спеціальності
протокол № __ від ____ _____ 2016 р.
_____ проф. Г.В.Лаврик

ПОГОДЖЕНО

Методист 1 категорії
науково-навчального центру
_____ В.М. Забара
«__» _____ 2016 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Екологічне право»	6
Розділ 2. Робочий графік навчальної дисципліни на семестр	7
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять	8
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	12
Розділ 5. Самостійна робота студентів	36
Розділ 6. Методики активізації процесу навчання	44
Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	45
Розділ 8. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу	46
Розділ 9. Інформаційно-методичне забезпечення	46

ВСТУП

Тенденції світового розвитку та екологічна ситуація в Україні свідчать про пріоритетність вирішення проблем охорони навколишнього природного середовища та відновлення природних ресурсів, зокрема й правовими засобами. Навчальна дисципліна «Екологічне право» спрямована на формування у студентів екологічної культури через ознайомлення з базовими поняттями екологічного права, аналіз нормативно-правового регулювання екологічних правовідносин, дослідження конкретних екологічних проблем та правових шляхів їх вирішення.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння найважливіших положень екологічного права України, формування правової свідомості та правової культури у цій сфері.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння основних понять екологічного права;
- формування уявлення про структуру екологічних правовідносин;
- з'ясування особливостей предмета екологічного права та методів правового регулювання;
- ознайомлення з найважливішими правовими джерелами екологічного права;
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Студенти повинні знати:

- визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання екологічних правовідносин;
- ідентифікуючі ознаки галузі екологічного права (предмет і метод правового регулювання, принципи та система галузі);
- основні принципи еколого-правового регулювання;
- правові заходи щодо охорони навколишнього природного середовища;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;
- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;
- назви, структуру та зміст найважливіших законодавчих актів України у сфері екології;

- види юридичної відповідальності за порушення норм екологічного законодавства, їх юридичну природу та відмінності;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави.

Студенти повинні вміти:

- характеризувати сутність еколого-правових відносин, їх ознаки, особливості правового регулювання;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів і охорони довкілля;
- аналізувати і тлумачити чинне екологічне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку екологічного законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

Предметом навчальної дисципліни «Екологічне право» є врегульовані нормами вітчизняного законодавства екологічні відносини, які складаються в процесі здійснення їх учасниками своїх екологічних прав та юридичних обов'язків.

Місце навчальної дисципліни в навчальному процесі.

Програмою передбачено формування понятійного апарату з дисципліни на інтеграційній основі. Міждисциплінарні зв'язки визначаються комплексним характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін (правознавство, теорія держави і права, міжнародне право, конституційне, цивільне, адміністративне, кримінальне право тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та кращого засвоєння принципів і норм національної системи права. Окрім цього, набуття студентами знань з «Екологічного права» сприятиме якіснішому засвоєнню ними неюридичних дисциплін, передбачених навчальними планами, оскільки дає основу для розуміння правового механізму регулювання суспільних відносин.

Робоча навчальна програма складена відповідно до навчальної програми дисципліни «Екологічне право», затвердженої Вченою радою Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» 29.06.2016 року (протокол № ___).

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»

Таблиця 1.1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Екологічне право»

Характеристика навчальної дисципліни
1. Кількість кредитів за ECTS 4 .
2. Кількість модулів: денна 2 , заочна 2
3. Нормативна (варіативна) у відповідності до навчального плану (зазначити) нормативна
4. Курс: денна 2 , заочна 3
5. Семестр: денна 4 , заочна 5
6. Денна форма навчання, годин: 120 – загальна кількість: 1 семестр ____, 2 семестр 120 . - лекції: 1 семестр ____, 2 семестр 18 . - практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр ____, 2 семестр 30 . - самостійна робота: 1 семестр ____, 2 семестр 72 . - вид підсумкового контролю (зазначити: ПМК (залік), екзамен): 1 семестр ____, 2 семестр екзамен - кількість годин на тиждень: 1 семестр ____, 2 семестр 3 .
7. Заочна форма навчання, годин: 144 - загальна кількість: 1 семестр 144 , 2 семестр ____. - лекції: 1 семестр 6 , 2 семестр ____. - практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр 6 , 2 семестр ____. - самостійна робота: 1 семестр 132 , 2 семестр ____. - вид підсумкового контролю (зазначити – ПМК (залік), екзамен): 1 семестр екзамен , 2 семестр ____.

РОЗДІЛ 2. РОБОЧИЙ ГРАФІК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО» НА 4-Й СЕМЕСТР

**Таблиця 2.1. Робочий графік навчальної дисципліни
«Екологічне право» на семестр**

Вид навчально-го заняття	Тиждень, години															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. Аудиторне – 48 год., у т.ч.:	4	4	4	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	
лекція – 18 год.	2	2	2	2		2		2		2		2		2		
практичне – 30 год.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
2. Самостійна робота студента – 72 год., у т.ч.:	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Виконання домашніх завдань																
Підготовка до семінарски (практични заняття	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
3. Проведення поточної модульної роботи								+							+	
5. Форма контролю:																
ПМК																
екзамен																+

**РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»**
з розподілом навчального часу за видами навчальних занять
**Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни
«Екологічне право»**
для студентів денної форми навчання
спеціальності 081 «Право»

№ п/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять			
		разом	аудиторні заняття		позааудиторні заняття
			лекції	семінарські заняття	

1	2	3	4	5	6
Модуль I. Загальні положення екологічного права					
1.	Поняття та джерела екологічного права	9	2	2	4
2.	Екологічні права та обов'язки громадян	9	2	2	4
3.	Управління у галузі екології	7	2		4
4.	Право власності на природні ресурси	9	2	2	4
5.	Право природокористування	8		2	4
6.	Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	10		2	6
7.	Економіко-правовий механізм у галузі екології	10		2	6
8.	Юридична відповідальність у галузі екології	10		2	6
	Разом	72	8	14	38

1	2	3	4	5	6
Модуль II. Правове регулювання використання, відтворення й охорони природних ресурсів					
9.	Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в Україні	9	2	2	4
10.	Правові засади використання й охорони надр	8		2	4
11.	Правовий режим використання, відтворення й охорони вод	9	2	2	4
12.	Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів	8		2	4
13.	Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу	9	2	2	4
14.	Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу	7		2	4
15.	Правова охорона атмосферного повітря	7	2		4
16.	Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду	5		2	2
17.	Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	5		2	2
18.	Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві	5	2		2
	Разом	72	10	16	34
	<i>Разом із навчальної дисципліни</i>	<i>120</i>	<i>18</i>	<i>30</i>	<i>72</i>

**Таблиця 3.2. Тематичний план навчальної дисципліни
«Екологічне право»
для студентів заочної форми навчання
спеціальності 081 «Право»**

№ п/п	Назва модуля, теми	Кількість годин за видами занять		
		разом	аудиторні заняття	позааудиторні заняття
			лекції	семінарські заняття

1	2	3	4	5	6
Модуль I. Загальні положення екологічного права					
1.	Поняття та джерела екологічного права	11	2	2	7
2.	Екологічні права та обов'язки громадян	8			8
3.	Управління у галузі екології	8			8
4.	Право власності на природні ресурси	9	2		7
5.	Право природокористування	9		2	7
6.	Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	8			8
7.	Економіко-правовий механізм у галузі екології	8			8
8.	Юридична відповідальність у галузі екології	8			8
	Разом	69	4	4	61
Модуль II. Правове регулювання використання, відтворення й охорони природних ресурсів					
9.	Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в	9	2		7

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	Україні				
10.	Правові засади використання й охорони надр	8			8
11.	Правовий режим використання, відтворення й охорони вод	9		2	7
12.	Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів	7			7
13.	Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу	7			7
14.	Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу	7			7
15.	Правова охорона атмосферного повітря	7			7
16.	Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду	7			7
17.	Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	7			7
18.	Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві	7			7
	Разом	75	2	4	71
	<i>Разом із навчальної дисципліни</i>	<i>144</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>132</i>

**РОЗДІЛ 4.ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»**

**Таблиця 4.1.Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Екологічне право»,
яка викладається для студентів денної форми навчання**

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
---	-------------	--	-------------	--

1	2	3	4	5
Модуль І. Загальні положення екологічного права				
Тема 1. Лекція 1 «Поняття та джерела екологічного права» 1. Поняття екологічного права як галузі права. 2. Предмет екологічного права. 3. Методи правового регулювання екологічних відносин. 4. Принципи екологічного права України. 5. Система екологічного права. 6. Поняття, система та особливості джерел	2	Тема 1. Семінарське заняття 1 «Поняття та джерела екологічного права» 1. Визначення екологічного права України як галузі права, науки і навчальної дисципліни. 2. Співвідношення екологічного права з іншими галузями права. 3. Становлення та розвиток екологічного права України. 4. Предмет та метод екологічного права України.	2	1-62

1	2	3	4	5
екологічного права.		5. Принципи та система екологічного права України. 6. Функції екологічного права України. 7. Джерела екологічного права України.		
Тема 2. Лекція 2 «Екологічні права та обов'язки громадян» 1. Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин. 2. Склад екологічних правовідносин. 3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина. 4. Поняття екологічних прав суб'єктів екологічного права й екологічних правовідносин.	2	Тема 2. Семінарське заняття 2 «Екологічні права та обов'язки громадян» 1. Особливості екологічних правовідносин. 2. Класифікація екологічних правовідносин. 3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина. 4. Право на екологічну інформацію. 5. Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням права на безпечне для життя та здоров'я довкілля. 6. Поняття та класифікація конституційних екологічних прав громадян. 7. Загальна характеристика екологічних обов'язків.	2	60-62

1	2	3	4	5
<p>Тема 3. Лекція 3 «Управління у галузі екології»</p> <p>1. Поняття та зміст управління в галузі екології.</p> <p>2. Принципи державного управління в галузі екології.</p> <p>3. Методи державного екологічного управління.</p> <p>4. Функції державного управління в галузі екології.</p> <p>5. Участь України в системі міжнародної природоохоронної співпраці.</p>	2		-	63-65
<p>Тема 4. Лекція 4 «Право власності на природні ресурси»</p> <p>1. Поняття права власності на природні ресурси.</p> <p>2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення.</p> <p>3. Зміст права власності на природні ресурси.</p> <p>4. Суб'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>5. Об'єкти права власності на природні ресурси.</p>	2	<p>Тема 4. Семінарське заняття 3 «Право власності на природні ресурси»</p> <p>1. Поняття, зміст і особливості права власності на природні ресурси.</p> <p>2. Форми власності на природні ресурси.</p> <p>3. Право державної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.</p> <p>4. Право комунальної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.</p> <p>5. Право приватної власності юридичної особи на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.</p>	2	1, 5, 10, 59, 60-63

1	2	3	4	5
<p>6. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси.</p> <p>7. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.</p>		<p>6. Право приватної власності громадян на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.</p> <p>7. Права та обов'язки власників природних ресурсів.</p>		
<p>Тема 5. Лекція 5 «Право природокористування»</p> <p>1. Поняття права природокористування.</p> <p>2. Принципи права природокористування.</p> <p>3. Об'єкти права природокористування.</p> <p>4. Суб'єкти права природокористування.</p> <p>5. Права й обов'язки природокористувачів.</p> <p>6. Класифікація видів природокористування, їх характеристика.</p>	-	<p>Тема 5. Семінарське заняття 4 «Право природокористування»</p> <p>1. Поняття та загальна характеристика права природокористування.</p> <p>2. Права та обов'язки природокористувачів.</p> <p>3. Об'єкти права природокористування.</p> <p>4. Поняття та види суб'єктів права природокористування.</p> <p>5. Підстави припинення права природокористування.</p> <p>6. Порядок припинення права природокористування.</p> <p>7. Використання природних ресурсів на умовах оренди.</p>	2	1, 5, 10, 59
<p>Тема 6. Лекція 6 «Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки»</p> <p>1. Поняття екологічної безпеки.</p> <p>2. Право екологічної безпеки в системі</p>	-	<p>Тема 6. Семінарське заняття 5 «Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки»</p> <p>1. Поняття права екологічної безпеки та його місце в системі екологічного права</p>	2	10, 11, 43

1	2	3	4	5
<p>екологічного права України. 3. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. 4. Правове регулювання ядерної та радіаційної безпеки. 5. Правова охорона довкілля від забруднення відходами.</p>		<p>України. 2. Значення забезпечення екологічної безпеки для України та світової спільноти.. 3. Суб'єкти екологічної безпеки. 4. Об'єкти забезпечення екологічної безпеки. 5. Правове регулювання ядерної та радіаційної безпеки. 6. Правове забезпечення екологічної безпеки.</p>		
<p>Тема 7. Лекція 7 «Економіко-правовий механізм у галузі екології» 1. Поняття економіко-правового механізму. 2. Економічний механізм природокористування. 3. Економічна доцільність впровадження інноваційних технологій. 4. Правове забезпечення економічного регулювання сфери екології. 5. Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологічних правовідносин.</p>	-	<p>Тема 7. Семінарське заняття 6 «Економіко-правовий механізм у галузі екології» 1. Поняття й загальна характеристика економіко-правового механізму у галузі екології. 2. Головні елементи економіко-правового механізму у галузі екології. 3. Нормативно-правові акти, що забезпечують реалізацію економічного механізму у сфері екології. 4. Стимулювання в системі охорони навколишнього природного середовища.</p>	2	44, 45

1	2	3	4	5
<p>Тема 8. Лекція 8 «Юридична відповідальність у галузі екології»</p> <p>1. Поняття та функції відповідальності за порушення екологічного законодавства.</p> <p>2. Підстава відповідальності в галузі екології.</p> <p>3. Поняття екологічного правопорушення, його ознаки.</p> <p>4. Склад екологічного правопорушення.</p> <p>5. Види екологічних правопорушень, їх класифікація.</p>	-	<p>Тема 8. Семінарське заняття 7 «Юридична відповідальність у галузі екології»</p> <p>1. Поняття та особливості юридичної відповідальності в сфері екології.</p> <p>2. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності в сфері екології.</p> <p>3. Класифікація екологічних правопорушень.</p> <p>4. Склад екологічного правопорушення.</p>	2	1, 5-12, 14
Модуль II. Правове регулювання використання, відтворення й охорони природних ресурсів				
<p>Тема 9. Лекція 9 «Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в Україні»</p> <p>1. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>2. Земля як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення та охорони.</p> <p>3. Земельний фонд України та його склад.</p> <p>4. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні.</p> <p>5. Склад земельних правовідносин.</p> <p>6. Державне управління в галузі земельних</p>	2	<p>Тема 9. Семінарське заняття 8 «Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в Україні»</p> <p>1. Земельний фонд України та його склад.</p> <p>2. Система земельних правовідносин в Україні.</p> <p>3. Поняття, принципи та система землеустрою.</p> <p>4. Право землекористування.</p> <p>5. Обмеження прав на землю.</p>	2	5, 48, 50, 60

1	2	3	4	5
<p>відносин. 7. Поняття та значення землеустрою.</p>		<p>6. Співвідношення землевикористання з використанням інших природних ресурсів. 7. Правова охорона земель.</p>		
<p>Тема 10. Лекція 10 «Правові засади використання й охорони надр» 1. Надра як об'єкт правового регулювання, використання й охорони. 2. Правові форми розподілу та перерозподілу надр. 3. Правові засади ведення кадастру родовищ корисних копалин. 4. Законодавство України про надра. Кодекс України про надра. 5. Особливості управління в галузі використання й охорони надр.</p>	-	<p>Тема 10. Семінарське заняття 9 «Правові засади використання й охорони надр» 1. Законодавство України про надра. 2. Поняття права надрокористування. 3. Об'єкти права надрокористування. 4. Суб'єкти права надрокористування. 5. Характеристика видів права користування надрами. 6. Правове регулювання добування корисних копалин. 7. Правові заходи, що забезпечують охорону надр.</p>	2	9-12, 15
<p>Тема 11. Лекція 11 «Правовий режим використання, відтворення й охорони вод» 1. Поняття, предмет і система водного права. 2. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони. 3. Правовий режим використання,</p>	2	<p>Тема 11. Семінарське заняття 10 «Правовий режим використання, відтворення й охорони вод» 1. Поняття, предмет, система водного законодавства. 2. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони.</p>	2	1, 10, 11, 61

1	2	3	4	5
<p>відтворення та охорони вод в Україні. 4. Водне законодавство України. 5. Управління й контроль в галузі використання, відновлення та охорони вод. 6. Право власності на води. 7. Поняття та види права водокористування.</p>		<p>3. Право власності на води. 4. Характеристика права водокористування. 5. Підстави виникнення права водокористування. 6. Порядок виникнення права водокористування. 7. Сутність та особливості використання водних об'єктів на умовах оренди.</p>		
<p>Тема 12. Лекція 12 «Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів» 1. Ліс як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони. 2. Лісовий фонд України. Лісові ресурси. 3. Поняття, предмет, принципи і система лісового права. 4. Джерела лісового права. 5. Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин.</p>	-	<p>Тема 12. Семінарське заняття 11 «Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів» 1. Ліс як об'єкт правового регулювання використання, відновлення і захисту. 2. Поняття, предмет, принципи і система лісового права. 3. Джерела лісового права. 4. Державне регулювання управління у сфері лісових відносин. 5. Правове регулювання лісовпорядкування. 6. Види використання лісових ресурсів. 7. Особливості відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ.</p>	2	12, 60-65

1	2	3	4	5
<p>Тема 13. Лекція 13 «Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу»</p> <p>1. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони.</p> <p>2. Законодавство України про рослинний світ.</p> <p>3. Державне регулювання режиму рослинного світу.</p> <p>4. Право державної, комунальної та приватної власності на об'єкти рослинного світу.</p>	2	<p>Тема 13. Семінарське заняття 12 «Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу»</p> <p>1. Правові форми використання і відтворення рослинних ресурсів.</p> <p>2. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу.</p> <p>3. Правова охорона рослинного світу, форми її здійснення.</p>	2	53, 60-65
<p>Тема 14. Лекція 14 «Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу»</p> <p>1. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відтворення і охорони.</p> <p>2. Об'єкти тваринного світу.</p> <p>3. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>4. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони</p>	-	<p>Тема 14. Семінарське заняття 13 «Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу»</p> <p>1. Тваринний світ як об'єкт охорони і використання.</p> <p>2. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>3. Особливості управління в галузі використання, відтворення й охорони тваринного світу.</p>	2	56, 60-65

1	2	3	4	5
<p>тваринного світу. 5. Функції управління, повноваження органів і посадових осіб системи управління, контролю й охорони.</p>		<p>4. Види і підстави використання тваринного світу. 5. Правове регулювання полювання і мисливського господарства. 6. Правове регулювання рибальства та рибного господарства. 7. Правове регулювання видів спеціального використання тваринного світу.</p>		
<p>Тема 15. Лекція 15 «Правова охорона атмосферного повітря» 1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. 2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. 3. Управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря і його функції. 4. Правове регулювання використання атмосферного повітря. 5. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст.</p>	2		-	47, 60-65

1	2	3	4	5
<p>Тема 16. Лекція 16 «Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду»</p> <p>1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони.</p> <p>2. Законодавство України про природно-заповідний фонд.</p> <p>3. Види територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>	-	<p>Тема 16. Семінарське заняття 14. «Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду»</p> <p>1. Природно-заповідний фонд як об'єкт правової охорони.</p> <p>2. Законодавство України про природно-заповідний фонд.</p> <p>3. Загальна характеристика права користування природно-заповідним фондом України.</p>	2	52, 58, 60-65
<p>Тема 17. Лекція 17 «Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон»</p> <p>1. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p>	-	<p>Тема 17. Семінарське заняття 15 «Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон»</p> <p>1. Правове регулювання використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних територій та зон.</p> <p>2. Поняття рекреаційних зон, види,</p>	2	59-65

1	2	3	4	5
<p>3. Особливості управління в галузі використання та охорони рекреаційних зон.</p> <p>4. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, оздоровчих і лікувальних об'єктів, територій і рекреаційних ресурсів.</p>		<p>склад, порядок утворення та правовий режим їх використання та охорони.</p> <p>3. Особливості державного управління та контролю в галузі використання й охорони курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.</p> <p>4. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.</p>		
<p>Тема 18. Лекція 18 «Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві»</p> <p>1. Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах.</p> <p>2. Правова охорона навколишнього природного середовища у сільському господарстві.</p> <p>3. Правова охорона навколишнього природного середовища в промисловості.</p>	2			46, 57, 59, 60-65

1	2	3	4	5
4. Правова охорона навколишнього природного середовища на транспорті. 5. Правова охорона навколишнього природного середовища в атомній енергетиці.				
Всього з навчальної дисципліни	18		30	

Таблиця 4.2. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Екологічне право», яка викладається для студентів заочної форми навчання

Назва модуля (розділу), теми та питання теми (лекції)	Обсяг годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
1	2	3	4	5
Модуль I. Загальні положення екологічного права				
Тема 1. Лекція 1 «Поняття та джерела екологічного права» 1. Поняття екологічного права як галузі права. 2. Предмет екологічного права. 3. Методи правового регулювання екологічних відносин. 4. Принципи екологічного права України. 5. Система екологічного права. 6. Поняття, система та особливості джерел екологічного права.	2	Тема 1. Семінарське заняття 1 «Поняття та джерела екологічного права» 1. Визначення екологічного права України як галузі права, науки і навчальної дисципліни. 2. Співвідношення екологічного права з іншими галузями права. 3. Становлення та розвиток екологічного права України. 4. Предмет та метод екологічного права України. 5. Принципи та система екологічного права України.	2	1-62

1	2	3	4	5
		6. Функції екологічного права України. 7. Джерела екологічного права України.		
<p>Тема 2. Лекція 2 «Екологічні права та обов'язки громадян»</p> <p>1. Екологічні правовідносини як вид юридичних правовідносин.</p> <p>2. Склад екологічних правовідносин.</p> <p>3. Поняття та елементи еколого-правового статусу людини і громадянина.</p> <p>4. Поняття екологічних прав суб'єктів екологічного права й екологічних правовідносин.</p>	-		-	60-62
<p>Тема 3. Лекція 3 «Управління у галузі екології»</p> <p>1. Поняття та зміст управління в галузі екології.</p> <p>2. Принципи державного управління в галузі екології.</p> <p>3. Методи державного екологічного управління.</p> <p>4. Функції державного управління в галузі екології.</p> <p>5. Участь України в системі міжнародної природоохоронної співпраці.</p>	-		-	63-65

1	2	3	4	5
<p>Тема 4. Лекція 4 «Право власності на природні ресурси»</p> <p>1. Поняття права власності на природні ресурси.</p> <p>2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення.</p> <p>3. Зміст права власності на природні ресурси.</p> <p>4. Суб'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>5. Об'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>6. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси.</p> <p>7. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.</p>	2		-	1, 5, 10, 59, 60-63
<p>Тема 5. Лекція 5 «Право природокористування»</p> <p>1. Поняття права природокористування.</p> <p>2. Принципи права природокористування.</p> <p>3. Об'єкти права природокористування.</p> <p>4. Суб'єкти права природокористування.</p> <p>5. Права й обов'язки природокористувачів.</p> <p>6. Класифікація видів природокористування,</p>	-	<p>Тема 5. Семінарське заняття 2 «Право природокористування»</p> <p>1. Поняття та загальна характеристика права природокористування.</p> <p>2. Права та обов'язки природокористувачів.</p> <p>3. Об'єкти права природокористування.</p> <p>4. Поняття та види суб'єктів права</p>	2	1, 5, 10, 59

1	2	3	4	5
їх характеристика.		природокористування. 5. Підстави припинення права природокористування. 6. Порядок припинення права природокористування. 7. Використання природних ресурсів на умовах оренди.		
Тема 6. Лекція 6 «Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки» 1. Поняття екологічної безпеки. 2. Право екологічної безпеки в системі екологічного права України. 3. Суб'єкти та об'єкти екологічної безпеки. 4. Правове регулювання ядерної та радіаційної безпеки. 5. Правова охорона довкілля від забруднення відходами.	-		-	10, 11, 43
Тема 7. Лекція 7 «Економіко-правовий механізм у галузі екології» 1. Поняття економіко-правового механізму. 2. Економічний механізм природокористування. 3. Економічна доцільність впровадження	-		-	44, 45

1	2	3	4	5
<p>інноваційних технологій.</p> <p>4. Правове забезпечення економічного регулювання сфери екології.</p> <p>5. Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологічних правовідносин.</p>				
<p>Тема 8. Лекція 8 «Юридична відповідальність у галузі екології»</p> <p>1. Поняття та функції відповідальності за порушення екологічного законодавства.</p> <p>2. Підстава відповідальності в галузі екології.</p> <p>3. Поняття екологічного правопорушення, його ознаки.</p> <p>4. Склад екологічного правопорушення.</p> <p>5. Види екологічних правопорушень, їх класифікація.</p>	-		-	1, 5-12, 14
Модуль II. Правове регулювання використання, відтворення й охорони природних ресурсів				
<p>Тема 9. Лекція 9 «Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в Україні»</p> <p>1. Поняття правового режиму використання, відтворення та охорони земель.</p> <p>2. Земля як об'єкт правового регулювання,</p>	2		-	5, 48, 50, 60

1	2	3	4	5
використання, відновлення та охорони. 3. Земельний фонд України та його склад. 4. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні. 5. Склад земельних правовідносин. 6. Державне управління в галузі земельних відносин. 7. Поняття та значення землеустрою.				
Тема 10. Лекція 10 «Правові засади використання й охорони надр» 1. Надра як об'єкт правового регулювання, використання й охорони. 2. Правові форми розподілу та перерозподілу надр. 3. Правові засади ведення кадастру родовищ корисних копалин. 4. Законодавство України про надра. Кодекс України про надра. 5. Особливості управління в галузі використання й охорони надр.	-		-	9-12, 15
Тема 11. Лекція 11 «Правовий режим використання, відтворення й охорони вод» 1. Поняття, предмет і система водного права.	-	Тема 11. Семінарське заняття 3 «Правовий режим використання, відтворення й охорони вод» 1. Поняття, предмет, система водного	2	1, 10, 11, 61

1	2	3	4	5
<p>2. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони.</p> <p>3. Правовий режим використання, відтворення та охорони вод в Україні.</p> <p>4. Водне законодавство України.</p> <p>5. Управління й контроль в галузі використання, відновлення та охорони вод.</p> <p>6. Право власності на води.</p> <p>7. Поняття та види права водокористування.</p>		<p>законодавства.</p> <p>2. Води як об'єкт правового регулювання використання, відтворення та охорони.</p> <p>3. Право власності на води.</p> <p>4. Характеристика права водокористування.</p> <p>5. Підстави виникнення права водокористування.</p> <p>6. Порядок виникнення права водокористування.</p> <p>7. Сутність та особливості використання водних об'єктів на умовах оренди.</p>		
<p>Тема 12. Лекція 12 «Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів»</p> <p>1. Ліс як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони.</p> <p>2. Лісовий фонд України. Лісові ресурси.</p> <p>3. Поняття, предмет, принципи і система лісового права.</p> <p>4. Джерела лісового права.</p> <p>5. Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин.</p>	-		-	12, 60-65

1	2	3	4	5
<p>Тема 13. Лекція 13 «Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу»</p> <p>1. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони.</p> <p>2. Законодавство України про рослинний світ.</p> <p>3. Державне регулювання режиму рослинного світу.</p> <p>4. Право державної, комунальної та приватної власності на об'єкти рослинного світу.</p>	-		-	53, 60-65
<p>Тема 14. Лекція 14 «Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу»</p> <p>1. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відтворення і охорони.</p> <p>2. Об'єкти тваринного світу.</p> <p>3. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>4. Особливості управління в галузі використання, відтворення та охорони</p>	-		-	56, 60-65

1	2	3	4	5
<p>тваринного світу. 5. Функції управління, повноваження органів і посадових осіб системи управління, контролю й охорони.</p>				
<p>Тема 15. Лекція 15 «Правова охорона атмосферного повітря» 1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. 2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. 3. Управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря і його функції. 4. Правове регулювання використання атмосферного повітря. 5. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст.</p>	-		-	47, 60-65
<p>Тема 16. Лекція 16 «Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду» 1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони. 2. Законодавство України про природно-заповідний фонд. 3. Види територій і об'єктів природно-</p>	-		-	52, 58, 60-65

1	2	3	4	5
<p>заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>				
<p>Тема 17. Лекція 17 «Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон»</p> <p>1. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>3. Особливості управління в галузі використання та охорони рекреаційних зон.</p> <p>4. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, оздоровчих і лікувальних об'єктів, територій і рекреаційних ресурсів.</p>	-		-	59-65
<p>Тема 18. Лекція 18 «Правова охорона</p>	-		-	46, 57, 59,

1	2	3	4	5
<p>довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві»</p> <p>1. Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах.</p> <p>2. Правова охорона навколишнього природного середовища у сільському господарстві.</p> <p>3. Правова охорона навколишнього природного середовища в промисловості.</p> <p>4. Правова охорона навколишнього природного середовища на транспорті.</p> <p>5. Правова охорона навколишнього природного середовища в атомній енергетиці.</p>				60-65
Всього з навчальної дисципліни	6		6	

РОЗДІЛ 5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

**Таблиця 5. 1. Технологічна карта самостійної роботи студента з навчальної дисципліни
«Екологічне право»**

№ з/п	Назва розділу модуля, теми, з якої виносяться питання на самостійне опрацювання	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно	Література (порядковий номер за переліком)	Засоби контролю знань
1	2	3	4	5
Модуль I. Загальні положення екологічного права				
1	Поняття та джерела екологічного права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кодифікація нормативно-правових актів в екологічній сфері. 2. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні екологічних правовідносин та їх класифікація. 3. Міжнародно-правові норми у системі джерел екологічного права. 4. Проблеми імплементації міжнародних еколого-правових норм в екологічне законодавство України. 5. Роль судової практики у регулюванні екологічних відносин. 6. Актуальні питання розвитку екологічного законодавства України. 	60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
2	Екологічні права та обов'язки громадян	<p>1. Законодавче закріплення екологічних прав і обов'язків.</p> <p>2. Характеристика конституційних екологічних прав людини і громадянина.</p> <p>3. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.</p> <p>4. Право на відшкодування шкоди, завданої порушенням екологічних прав індивіда.</p> <p>5. Право на інформацію про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту.</p>	60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
3	Управління у галузі екології	<p>1. Система і компетенція органів управління природокористуванням і охороною довкілля в Україні.</p> <p>2. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі екології.</p> <p>3. Органи державного управління природокористуванням та охороною довкілля спеціальної компетенції.</p> <p>4. Механізм планування й реалізації державної екологічної політики.</p>	16-32, 60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
4	Право власності на природні ресурси	<p>1. Загальна характеристика основних об'єктів права власності на природні ресурси.</p> <p>2. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси.</p>	1,5,9,10,12, 60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР,

1	2	3	4	5
		<p>3. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.</p> <p>4. Права та обов'язки власників природних ресурсів.</p> <p>5. Гарантії права власності на природні ресурси.</p> <p>6. Охорона, форми та способи захисту права власності на природні ресурси.</p>		ПМК
5	Право природокористування	<p>1. Особливості використання природних ресурсів на умовах оренди.</p> <p>2. Права й обов'язки суб'єктів орендних правовідносин природокористування.</p> <p>3. Підстави і порядок виникнення права природокористування.</p> <p>4. Підстави та порядок припинення, зупинення, зміни права природокористування.</p> <p>5. Охорона, форми та способи захисту права природокористування.</p>	1,5,9,10,12	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
6	Поняття, ознаки та правове забезпечення екологічної безпеки	<p>1. Екологічний ризик в системі правовідносин екологічної безпеки, його правове забезпечення.</p> <p>2. Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки.</p> <p>3. Правові засади національної екобезпеки.</p> <p>4. Правове регулювання транснаціональної екологічної безпеки.</p>	36,37,43,44, 45,60-65	Тестування, ІКР, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		5. Проблеми кодифікації законодавства у сфері гарантування екобезпеки.		
7	Економіко-правовий механізм у галузі екології	<p>1. Економічний механізм забезпечення охорони об'єктів екологічних правовідносин.</p> <p>2. Організаційно-економічні заходи в природоохоронній галузі.</p> <p>3. Режим і порядок фінансування природоохоронних програм і заходів.</p> <p>4. Встановлення нормативів плати та стягнення платежів за забруднення навколишнього природного середовища.</p>	60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
8	Юридична відповідальність у галузі екології	<p>1. Види екологічних правопорушень, їх класифікація в залежності від предмету і об'єкту посягання, у відповідності до інститутів і галузей екологічного законодавства, за ступенем екологічної небезпеки і заходів державно-правового примусу.</p> <p>2. Види юридичної відповідальності за екологічні правопорушення.</p> <p>3. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення та види кримінальних покарань, що застосовуються.</p> <p>4. Адміністративна відповідальність і види адміністративно-правових стягнень за екологічні</p>	6,8,10,11, 60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		<p>правопорушення.</p> <p>5. Цивільно-правова відповідальність за порушення екологічного законодавства, умови її настання, методи (способи) обчислення майнової шкоди, порядок відшкодування.</p>		
Модуль II. Правове регулювання використання, відтворення й охорони природних ресурсів				
9	Правове регулювання використання, відтворення й охорони земель в Україні	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державне управління в галузі земельних відносин. 2. Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру. 3. Інститути земельного права. 4. Історичний досвід систематизації законодавства про регулювання земельних відносин в Україні. 5. Система землеустрою. 	5,34,42,48, 50,51,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
10	Правові засади використання й охорони надр	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правова охорона надр. 2. Забезпечення екологічної безпеки в процесі охорони та використання надр. 3. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері охорони та використання надр. 4. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра. 5. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної і кримінальної відповідальності. 	9,10,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
11	Правовий режим використання, відтворення й охорони вод	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види і засоби контролю за використанням і охороною вод та відтворенням водних ресурсів. 2. Вирішення спорів з питань використання й охорони вод. 3. Правова охорона вод. 4. Водоохоронні зони. 5. Прибережні захисні, берегові смуги, смуги відведення. 6. Вимоги щодо охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання. 	1,5,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
12	Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми правової охорони лісів в Україні. 2. Ліс як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони. 3. Лісовий фонд України. 4. Лісові ресурси. 	12,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
13	Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми правового регулювання, використання, відтворення і охорони рослинного світу в Україні. 2. Співвідношення понять «ліс» і «рослинний світ». 3. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відновлення, захисту та охорони. 	33,53,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		4. Особливості рослинного світу як природного об'єкта.		
14	Правові засади використання, відтворення й охорони тваринного світу	<p>1. Актуальні проблеми правового регулювання, використання, відтворення і охорони тваринного світу в Україні.</p> <p>2. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання, використання, відтворення і охорони: поняття, ознаки, значення.</p> <p>3. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>4. Закон України «Про тваринний світ».</p> <p>5. Закон України «Про Червону книгу України».</p>	56,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
15	Правова охорона атмосферного повітря	<p>1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання: специфіка, сучасний стан й актуальні проблеми.</p> <p>2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря.</p>	59-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
16	Правовий режим використання й охорони природно-заповідного фонду	<p>1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони.</p> <p>2. Законодавство України про природно-заповідний фонд.</p> <p>3. Види територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення й оголошення територій та</p>	52,58,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		об'єктів природно-заповідного фонду України.		
17	Правове регулювання використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	1. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. 2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення. 3. Особливості управління в галузі використання, охорони рекреаційних зон	5,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
18	Правова охорона довкілля в населених пунктах, на транспорті, в промисловості та сільському господарстві	1. Правова охорона навколишнього природного середовища в населених пунктах. 2. Концепція сталого розвитку населених пунктів. 3. Охорона навколишнього природного середовища від негативного впливу сільськогосподарського виробництва. 4. Охорона сільського господарства від впливу антропогенних чинників.	49,57,60-65	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

РОЗДІЛ 6. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Інтенсифікація навчального процесу при викладанні дисципліни «Екологічне право» повинна здійснюватися на основі використання активних методів навчання, що дозволяє вирішити проблему зростаючого інформаційного навантаження на студентів, поліпшити якість засвоєння ними вивченого матеріалу.

Під час викладання дисципліни широко використовуються такі методики активізації навчального процесу:

- 1) проблемні лекції, які переважно спрямовані на висвітлення основних змін у законодавстві, проведення порівняльного аналізу вітчизняної практики забезпечення продовольчої безпеки із зарубіжним досвідом у цій царині, виявлення основних причин виникнення негативних тенденцій й кризових явищ в аграрній сфері та окреслення шляхів їх подолання, а також ознайомлення студентів з науковою дискусією, що відбувається в юридичній літературі навколо визначення тих чи інших категорій, явищ, процесів;
- 2) міні-лекції, які проводяться переважно за допомогою розроблених структурно-логічних схем, які охоплюють основний зміст питання, що розглядається, у структурованому вигляді, що є найзручнішим та найефективнішим способом сприйняття студентами об'ємної інформації у короткі проміжки часу. Для наочного зображення структурно-логічних схем використовується мультимедійний проектор, ілюстративний матеріал (наприклад, нормативно-правові документи, зразки договорів, наказів тощо), дошка;
- 3) робота в малих групах;
- 4) застосування новітніх технічних засобів навчання як засобів унаочнення навчального матеріалу (у першу чергу – презентацій PowerPoint);
- 5) презентація групою студентів розробленої ними теми, яка охоплює актуальні проблемні питання, з проведенням подальшої дискусії між іншими «малими групами», викладачем та експертами (яких визначає викладач), з тих питань, що виносяться на обговорення;
- 6) моделювання міні-ситуацій (використання кейс-методу), вирішення практичних правових ситуацій. Застосування методики дає змогу студентам отримати навички з прийняття ефективних рішень, адаптувати теоретичні знання до практичних умов;
- 7) ділова гра відповідно до розробленого сценарію.

РОЗДІЛ 7. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Таблиця 7.1. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Екологічне право»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7.2. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з навчальної дисципліни «Екологічне право»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Участь в предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 2. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних 3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності 4. Інші види робіт (зазначити, які саме) 	10-30
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	2. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	3. Участь в наукових магістерських семінарах	5-15
	4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	
	5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	6. Підготовка публікації у наукових виданнях	20
	7. Написання та захист наукової роботи з визначеної проблеми	10-20

РОЗДІЛ 8. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Екологічне право»

1. Екологічне право : Завдання для аудиторного тестування студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право» / Л.І. Купчєна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.176/>
2. Google : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.google.com.ua/>
3. Яндекс : Пошукова системи Інтернет. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.yandex.ua/?ncrnd=1960>.
4. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ – Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index//>.
5. Президент України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/>.
6. Презентації Microsoft PowerPoint з тем курсу: «Екологічне право як самостійна галузь права», «Джерела Екологічного права», «Аграрні правовідносини».
7. Пакет програмних продуктів (текстів лекцій) у Microsoft Office.

РОЗДІЛ 9. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО»

1. Програма навчальної дисципліни
2. Робоча навчальна програма
3. Навчально-методичний посібник
4. Плани семінарських занять
5. Завдання для самостійної роботи студентів
6. Завдання для поточних контрольних робіт
7. Питання для підготовки до екзамену
8. Пакет комплексних контрольних завдань (робіт)

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
2. Загальна Декларація прав людини : Прийнята і проголошена в резолюції 217 А (III) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015. – Назва з екрана.
3. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР // Відомості Верховної ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>. – Назва з екрана.
4. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III : Закон України від 25 жовт. 2001 р. № 2768–III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 46. – Ст. 2038 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Назва з екрана.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. – Ст. 1918 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. – Назва з екрана.
6. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – Додаток № 50 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – Назва з екрана.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – № 51. – Ст. 1123 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Назва з екрана.
8. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 року № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.

9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III // Офіційний вісник України. – 2001. – № 21. – Ст. 920 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>. – Назва з екрана.
10. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 17. – Ст. 99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>. – Назва з екрана.
11. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 46. – Ст. 1881 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>. – Назва з екрана.
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – №№ 13/14, № 15/16, № 17. – Ст. 112 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана
13. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-XIV // Офіційний вісник України. – 1998. – № 6. – Стор. 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/180-14>. – Назва з екрана.
14. Про землевстрій : Закон України від 22 травня 2003 № 858-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 25. – Ст. 1178 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>. – Назва з екрана.
15. Про іпотеку : Закон України від 05.06.2003 № 898-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 28. – Ст. 1362 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>. – Назва з екрана.
16. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 25. – Ст.722 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. – Назва з екрана.
17. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III // Офіційний вісник України. – 2000. – № 12. – Ст.442 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>. – Назва з екрана.
18. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Офіційний вісник України. – 1997. – № 25. – С. 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
19. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18. – С. 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. – Назва з екрана.
20. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV // Офіційний вісник України. – 1998. – № 42. – С. 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/annot/161-14>. – Назва з екрана.
21. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1423 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>. – Назва з екрана.
22. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21.12.2010 № 2818-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 3. – Ст. 158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>. – Назва з екрана.
23. Декларація про державний суверенітет України : Прийнята Верховною Радою Української РСР від 16 липня 1990 р. № 55-XII // Відомості Верховної ради України. – 1990. – № 31. – Ст. 429 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/55-12>. – Назва з екрана.
24. Загальне положення про міністерство, інший центральний орган державної виконавчої влади : затв. Указом Президента України від 12 березня 1996 р. № 179/96 // Урядовий кур'єр. – 1996. – 28 березня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/179/96>. – Назва з екрана.
25. Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 370/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 74. – Ст. 2105 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/370/2011>. – Назва з екрана.
26. **Положення** про Державне агентство екологічних інвестицій України : Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 № 455/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1261 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/455/2011>. – Назва з екрана.
27. **Положення** про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України : Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 № 464/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. –

- Ст.1270 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/464/2011>. – Назва з екрана.
28. **Положення** про Державну екологічну інспекцію України : Затв. Указом Президента України від 13.04.2011 № 454/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1260 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/454/2011>. – Назва з екрана.
 29. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 30. – Ст. 1097 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. – Назва з екрана.
 30. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI // Офіційний вісник України. – 2011. – № 60. – Ст. 2405 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>. – Назва з екрана.
 31. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 №742-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 23. – Ст. 1014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/742-15>. – Назва з екрана.
 32. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. № 2707-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 50. – Ст. 678 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12?test=MK9Mf5zFR44MnXJkZi8VUtqiHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
 33. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 № 962-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1431 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. – Назва з екрана.
 34. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. №1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. – Назва з екрана.
 35. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV // Офіційний вісник України. – 2004. – № 1. – Ст. 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>. – Назва з екрана.
 36. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05.06.2003. № 899-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 26. – Ст. 1252 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/899-15>. – Назва з екрана.
 37. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. №2456-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 502 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>. – Назва з екрана.
 38. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV // Офіційний вісник України. – 1999. – № 18. – Ст. 23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591-14>. – Назва з екрана.
 39. Про судову систему і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 55/1. – Ст. 1900 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>. – Назва з екрана.
 40. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 2. – Ст. 47 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>. – Назва з екрана.
 41. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. № 973-IV : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 973-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 29. – Ст. 1438 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973-15>. – Назва з екрана.
 42. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10. – Ст. 462 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3055-14?test=ryJMfrD7QoQDnXJ6Zi8VUtqiHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
 43. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>. – Назва з екрана.
 44. **Про** Державну службу з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 7. – Ст. 164 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> – Назва з екрана.
 45. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 24 грудня 2012 р. № 726/2012 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 99. – Ст. 3998 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>. – Назва з екрана.
 46. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля : наказ Міністерства екології та природних ресурсів від 27 лютого 2002 р. N 88 // Офіційний вісник

- України. – 2002. – № 12. – Ст. 631 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0276-02>. – Назва з екрана.
47. **Про затвердження Положення** про Державне агентство водних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 71. – Ст. 1995 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
48. **Про затвердження Положення** про Державне агентство лісових ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 521 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст. 2333 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
49. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року № 1286 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 36. – Ст. 1692 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>. – Назва з екрана.
50. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 10. – Ст. 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-%D0%BF> – Назва з екрана.
51. **Про затвердження Положення** про Державне агентство рибного господарства України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 895 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 90. – Ст. 3018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/484/2011>. – Назва з екрана.
52. **Про затвердження Положення** про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 564 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 86. – Ст. 2434 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
53. **Про затвердження Положення** про Державну інспекцію ядерного регулювання України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 363 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 69. – Ст. 1925 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
54. **Про затвердження Положення** про Державну санітарно-епідеміологічну службу України : указ Президента України від 06.04.2011 № 400/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1235 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/400/2011>. – Назва з екрана.
55. Про Концепцію національної екологічної політики України на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. N 880-р // Офіційний вісник України. – 2007. – № 79. – Ст. 2961 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-%D1%80>. – Назва з екрана.
56. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів : Постанова Верховної Ради України від 24 грудня 1999 р. № 1359-XIV // Офіційний вісник України. – 2000. – № 1. – Ст. 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>. – Назва з екрана.
57. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: постанова Верховної Ради України від 05.03.1998 № 188/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 38. – Ст. 248 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
58. Про стан виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 лютого 2009 року «Про стан безпеки водних ресурсів держави та забезпечення населення якісною питною водою в населених пунктах України» : Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 квітня 2013 року // Офіційний вісник України. – 2013. – № 49. – Ст. 1756 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0004525-13>. – Назва з екрана.

Література

Основна:

59. Гетьман А. П. Екологічне право. Підручник / А. П. Гетьман. – Х. : Вид-во «Право», 2014. – 432 с.
60. Екологічне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. І. І. Каракаша. – Одеса : Фенікс, 2012. – 788 с.
61. Екологічне право України : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / Г. В. Анісімова, В. К. Попов, А. К. Соколова та ін.; за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2009. – 328 с.

62. Екологічне право України : підручник для студентів юрид вищ. навч. закладів / В. К. Попов, А. П. Гетьман, С. В. Разметаєв та ін.; за ред. В. К. Попова, А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2007. – 485 с.
63. Екологічне право України. Загальна частина : Навчальний посібник / за заг. ред. О. М. Шуміло. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 292 с.
64. Екологічне право України. Особлива частина: Навчальний посібник / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 432 с.

Додаткова:

65. Баб'як О. С. Екологічне право України : Навчальний посібник для вузів / О. С. Баб'як, А.Д.Біленчук, Ю. О. Чирва: Європейський університет управління, безпеки та інформаційно-правових технологій: Факультет охорони навколишнього середовища: Юрблагодійконсалтинг. – К. : Атіка, 2001. – 216 с.
66. Балюк Г. І. Екологічне право України : Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини) : навчальний посібник / Г. І. Балюк. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 192 с.
67. Барабаш Н. П. Земельне право України : навчальний посібник / Н. П. Барабаш, М. Я. Ващишин, В. І. Федорович. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2013. – 174 с.
68. Боголюбов В. М. Стратегія сталого розвитку : Підручник / В. М. Боголюбов, Л. В. Клименко, М.О. Клименко, Л. Г. Мельник, В. А. Прилипка. – Херсон : «Олді-плюс», 2012. – 446 с.
69. Бойчук Ю. Д. Основи екології та екологічного права : Навчальний посібник / Ю. Д. Бойчук, М. В. Шульга та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – Суми : ВТД «Університетська книга»; К. : Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 368 с.
70. Бондар Л.О. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. О. Бондар, В. В. Курзова. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Х. : Вид-во "Бурун книга", 2008. – 368 с.
71. Бригадир І. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / І. В. Бригадир, В. А. Зуєв, О. М. Шуміло ; за ред.: О. М. Шуміло; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2012. – 291 с.
72. Все про земельний сервітут / авт. - упоряд. : В. П. Артеменко, О. С. Врублевський. – К. : Інститут громадянського суспільства : ТОВ "ІКЦ" Леста", 2005. – 24 с.
73. Григор'єва Т. В. Правові засади використання, охорони та відтворення водних живих ресурсів : Монографія / Т. В. Григор'єва. – Х. : Право, 2011. – 176 с.
74. Дмитренко І. А. Екологічне право України : підручник / І. А. Дмитренко; Мін-во внутрішніх справ України. – К. : Юрінком, 2001. – 352 с.
75. Екологічне право України в запитаннях та відповідях : навчальний посібник / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова. – Х. : ТОВ "Одіссей", 2008. – 480 с.
76. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / Г. І. Балюк, М. В. Краснова, Ю.С.Шемшученко та ін. ; за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ "Вид-во "Юридична думка", 2008. – 856 с.
77. Екологічне право України. Для підготовки до іспитів / І. В. Татарчук. – К. : ЦУЛ, 2013. – 230с.
78. Екологічне право: Особлива частина: підручник для студентів юридичних вузів і факультетів: Повний академічний курс / В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, М. В. Краснова та ін.; за ред. акад. АПрН В. І. Андрейцева. – К. : Істина, 2001. – 544 с.
79. Земельне право України : загальна частина : навч. посіб. / А. І. Ріпенко, О. М. Пашенко. – Одеса : Видавництво ТОВ «Удача», 2013. – 80 с.
80. Земельне право України : навч. посіб. / Н. П. Барабаш, М. Я. Ващишин, В. І. Федорович. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2013. – 174 с.
81. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 600с.
82. Земельне право України. Для підготовки до іспитів : навч. посіб. / І. В. Татарчук. – К. : ЦУЛ, 2013. – 238 с.
83. Земельний кодекс України : науково-практ. коментар / ред.: А. П.Гетьман, М. В. Шульга. – 6-е вид., доп. – Х. : ТОВ Одіссей, 2009. – 624 с.
84. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / А. М. Мірошніченко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 512 с.
85. Зербіно Д. Д. Екологічні катастрофи у світі та в Україні / Д. Д. Зербіно, М. Р. Гжегодцький. – Львів: Бак, 2005. – 280 с.
86. Ільків Н.В. Екологічне право України : навчальний посібник / Н. В. Ільків, Я. З. Гасцька-Колотило. – К. : Істина, 2008. – 296 с.
87. Ільків Н.В., Гасцька-Колотило Я. З. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Істина, 2008. – 296 с.

88. Камінська Н. В. Екологічне право : Навчальний посібник / Н. В. Камінська, А.І. Камінський, І.С. Куненко. – К. : Дакор ; Бурун і К, 2013. – 248 с.
89. Клименко М. О. Екологія міських систем. Підручник / М. О. Клименко, Ю. В. Пилипенко. – Херсон: «Олді-плюс», 2010. – 294 с.
90. Кобецька Н. Р. Екологічне право України : навч. посібник / Н. Р. Кобецька. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
91. Комарницький В. М. Екологічне право : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін; Луганська академія внутрішніх справ імені 10-річчя незалежності України. Кримський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ України. – 3-є вид. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.
92. Корнєєв Ю. В. Земельне право / Ю. В. Корнєєв [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/zemelne_pravo_-_kornyejev_yuv
93. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В. В. Костицький. – К. : Український інформаційно-правовий центр, 2001. – 390 с.
94. Костицький В. В. Лісове право України : навч. посіб. / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : ЗАТ "НГЧЛАВА", 1999. – 164 с.
95. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : Навч. посіб. / М. В. Краснова. – К. : Алерта, 2012. – 216 с.
96. Кримінальне право України: Особлива частина : Підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В.І.Тютюгін та ін. ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 608 с.
97. Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. / за ред. В. В. Коваленка. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
98. Курс цивільного процесу : підручник / за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.
99. Макарова Н. С. Економіка природокористування : навч. посібник / Н. С. Макарова, Л.Д.Гармідер, Л. В. Михальчук. – К. : ЦУЛ, 2007. – 322 с.
100. Малишко М. І. Екологічне право України : Навчальний посібник / М. І.Малишко; за ред. В.З.Янчука. – К. : Видавничий дім „Юридична книга”, 2001. – 392 с.
101. Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права / Ю. С. Шемшученко [та ін.] ; заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – Х. : Право, 2008. – 479 с.
102. Мирошиченко А. М. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України / А.М.Мирошиченко, Р. І. Марусенко. – К. : Алерта; ЦУЛ, 2011. – 516 с.
103. Михайліченко С. І. Правові засади здійснення екологічного контролю / С. І. Михайліченко, М. С. Михайліченко. – Полтава: Фірма „Техсервіс”, 2005. – 92 с.
104. Міжнародне право навколишнього середовища // Міжнародне право : Основні галузі : Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2004. – С.502-538.
105. Мікієвич М. М. Європейське право навколишнього середовища : навчальний посібник / М.М. Мікієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова. – Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Благодійний фонд "ЕКОПРАВО-ЛЬВІВ", 2004. – 256 с.
106. Мірошніченко А. М. Земельне право України : підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2013. – 512 с.
107. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія / А. М. Мірошніченко. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 268 с.
108. Науково-практичний коментар Водного кодексу України / за заг. ред. Н. Р. Кобецької. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 360 с.
109. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За заг. ред. Г.Л.Знаменського, В. С. Щербини; Кол. авт.: О. А. Беляневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін. – 2-ге вид. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 720 с.
110. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону атмосферного повітря" / [Г.І.Балюк та ін.]; за ред. Г.І. Балюк ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 328 с.
111. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятого 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.2006 / за заг. ред. О. М. Шуміла. – Х. : Фактор, 2006. – 592 с.
112. Науково-практичний коментар Конституції України : станом на 01. 12. 2010 р. / В. Е. Теліпка та ін. / за ред. В. Л. Мусіяки. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 544 с.
113. Науково-практичний коментар Лісового кодексу України / авт. кол.: Г. І. Балюк, А.П.Гетьман, Т. Г. Ковальчук та ін. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 367 с.

114. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. – 4-е вид., переробл. і доповн. / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – К. : Юридична думка, 2007. – 1184с.
115. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – К. : Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. – 72 с.
116. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія / О. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Хмельницький, 2011. – 140 с.
117. Петков В.П. Екологічна безпека. Начальний посібник. – К.: Ліра-К. – 2013. – 216 с.
118. Популярна юридична енциклопедія. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 528 с.
119. Право власності на землю. Захист права власності / Л. М.Горбунова, С. В. Богачов, І.Ф.Іванчук, Н.А. Кубар. – К. : ТОВ «Поліграф-Експрес», 2006. – 60 с.
120. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : Монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.
121. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні: навч. посіб. / [авт. кол.: А.П. Гетьман та ін.]; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : Право , 2012. – 294 с.
122. Природноресурсове право України : навч. посіб. / Е. А. Бавбекова, Л. О. Бондарь, Н.С.Гавриш та ін.; за ред. І. І. Каракаша. – К. : Істина, 2005. – 376 с.
123. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації повноважень органів виконавчої влади у сфері екології та природних ресурсів, у тому числі на місцевому рівні : Закон України від 16 жовтня 2012 р. № 5456-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 89. – Ст. 3591.
124. Процесуальні документи у цивільних справах (теорія, методика, практика) : Науково-практичний посібник / За заг. ред. С. Я. Фурси. – К. : Алерта; ЦУЛ, 2011. – 896 с.
125. Рябець К. А. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. А. Рябець. – К. : ЦУЛ, 2009. – 438 с.
126. Сучасна правова енциклопедія / за заг. ред. О. В. Зайчука. – К. : Юрінком Інтер , 2009. – 384 с.
127. Тетарчук І.В. Екологічне право України. Для підготовки до іспитів. Навчальний посібник. – К.: Ліра-К. – 2014. – 230 с.
128. Хвесик М. А. Економіка природокористування. Підручник / М. А. Хвесик. – К. : Кондор, 2010. – 466 с.
129. Хвесик М. А. Економіко-правове регулювання природокористування : Монографія / М.А.Хвесик, Л. М. Горбач, Ю. П. Кулаковський. – К. : Кондор, 2009. – 524 с.
130. Цивільне право України. Загальна частина : підручник / за ред. І. А. Бірюкова, Ю. О. Заїки. – К. : Вид. дім «Скіф», 2013. – 528 с.
131. Цивільне право. Підручник : у 2-х т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л.Яроцького. – Х. : Право, 2011.
132. Шевчук Ю. В. Конституційно-правові гарантії екологічних прав громадян в Україні / Ю.В.Шевчук. – К. : Геопринт, 2006. – 132 с.
133. Юридична енциклопедія: у 6-ти т. / відп. ред. Ю. С. Шемшученко та ін. – К. : Українська енциклопедія.